

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρ. Πρωτ. 1009/27.2.2019

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**Α Π Ο Φ Α Σ Η
58/2019**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 28.1.2019 και ώρα 10:00, προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη: Δήμητρα Παπαδοπούλου, Νικόλαο Κιάο, Βασίλειο Καραποστόλη, Καλλιόπη Διαμαντάκου και Γεώργιο Πλειό. Απόντα τα μέλη Ευαγγελία Μήτρου και Γεώργιος Σαρειδάκης, οι οποίοι είχαν κληθεί νομίμως. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με τον διακριτικό τίτλο STAR CHANNEL, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε.- STAR CHANNEL, αναφορικά με την υποχρέωση: α) σεβασμού μνήμης τεθνεώτος, β) προστασίας ανήλικων τηλεθεατών και γ) ποιοτικής στάθμης προγράμματος κατά τη μετάδοση της εκπομπής με τίτλο «ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΜΕ ΤΗ ΖΗΝΑ» την 6, 7, και 10.12.2018 από ώρας 12:00 έως 14:02. Η υπόθεση εξετάζεται ύστερα από καταγγελίες με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 6348/7.12.2018, 6351/7.12.2018, 6515/17.12.2018, 6549/18.12.2018.

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 405/13.12.2018, ο οποίος χρεώθηκε στη διοικητική υπάλληλο Μαρία Κοντογιάννη και στην ειδική επιστήμονα - νομικό Ρέα Λαμπροπούλου. Στη συνέχεια, η διοικητική υπάλληλος υπέβαλε στο ΕΣΡ τις με αριθμό πρωτοκόλλου 1102/ΕΣ/20.12.2018, 1110/ΕΣ/27.12.2018 και 1116/ΕΣ/28.12.2018 εκθέσεις καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης και η ειδική επιστήμων - νομικός υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθμό πρωτοκόλλου 1118/ΕΣ/28.12.2018 νομική της εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας παρέστη η πληρεξούσια δικηγόρος Μαρία Κατζουράκη, ο διευθυντής ειδήσεων του σταθμού Βασίλειος Πελέκης και η δημοσιογράφος Κωνσταντίνα Χήρα. Ερωτηθέντες από τον Πρόεδρο, οι εκπρόσωποι της εγκαλουμένης δήλωσαν ότι γνωρίζουν το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβαν δε το λόγο και ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους. Ζήτησαν στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να τους παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και την 8.2.2019 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθμό πρωτοκόλλου ΕΣΡ 678/8.2.2019 υπόμνημά του.

Την 26.2.2019 και ώρα 10.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Συγκροτήθηκε από τα αυτά ως άνω (παρόντα κατά τη συζήτηση) μέλη, πλην του: Γ. Πλειού (ο οποίος απουσίαζε αν και είχε κληθεί). Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Βαρβάρα Χαραλαμπάκη, διοικητική υπάλληλος του ΕΣΡ. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και άκουσε την ειδική επιστήμονα - νομικό Ρ. Λαμπροπούλου, που είχε οριστεί, από τον Πρόεδρο, εισηγήτρια:

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Νομικό Μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Ανεξάρτητη Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεοράσεως και την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων. «Ο άμεσος έλεγχος του κράτους...έχει ως σκοπό... την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, καθώς και το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και νεότητας».
2. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος «ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας».

3. Κατά το άρθρο 106 παρ. 2 του Συντάγματος «η ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία δεν επιτρέπεται να αναπτύσσεται σε βάρος της ελευθερίας και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας ή προς βλάβη της εθνικής οικονομίας».
4. Κατά το άρθρο 21 παρ. 1 του Συντάγματος «η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του κράτους».
5. Κατά το άρθρο 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης(που έχει νομική ισχύ επί τη βάση της Συνθήκης της Λισαβόνας, άρ. 6 της ΣΕΕ): «Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται».
6. Το άρθρο 24 παρ. 1 εδ. δ' του ως άνω Χάρτη ορίζει ότι «σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού».
7. Το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα του 1966 (Ν. 2462/1997), στον πρόλογο του αναφέρεται στην «αναγνώριση της εγγενούς αξιοπρέπειας και των ίσων και αναφαίρετων δικαιωμάτων όλων των μελών της ανθρώπινης κοινωνίας». Το άρθρο 24 παρ. 1 του αυτού νόμου ορίζει ότι «κάθε παιδί, χωρίς διάκριση λόγω φυλής, χρώματος, γένους, γλώσσας, θρησκείας, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, περιουσίας ή γέννησης, έχει δικαίωμα, έναντι της οικογένειας του, της κοινωνίας και του κράτους στα μέτρα προστασίας που απαιτεί η θέση του ως ανηλίκου».
8. Ο Ν. 2328/1995 στο άρθρο 1 παρ. 1 εδ. γ' ορίζει ότι «οι σταθμοί στους οποίους χορηγούνται οι άδειες υποχρεούνται να μεριμνούν για την ποιότητα του προγράμματος...». Κατά το άρθρο 3 παρ. 1 περ. β' του αυτού ως άνω νόμου «οι κάθε είδους εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων και των διαφημίσεων) που μεταδίδουν οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί πρέπει να σέβονται την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό και οικογενειακό βίο, την επαγγελματική, κοινωνική, επιστημονική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου ή στοιχεία επαρκή για τον προσδιορισμό του οποίου μεταδίδονται».

9. Κατά το Ν. 3592/2007 άρθρο 1 παρ. 8: «Η παροχή ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών και η εκπομπή ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων εξυπηρετούν την κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και τηλεόρασης, την πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας και ιδίως το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 15 του Συντάγματος». Στο άρθρο 1 παρ. 1 του αυτού νόμου ορίζεται ότι σκοπός των διατάξεων του παρόντος νόμου είναι... η ποιοτική στάθμη των προγραμμάτων...

10. Κατά το Π.Δ. 109/2010 άρθρο 7 παρ. 2: «Τα κάθε είδους προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων και των οπτικοακουστικών εμπορικών ανακοινώσεων, που μεταδίδονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς τηλεοπτικούς οργανισμούς, οφείλουν να σέβονται την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό και οικογενειακό βίο, την επαγγελματική, κοινωνική, επιστημονική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη νόμιμη δραστηριότητα κάθε προσώπου του οποίου η εικόνα εμφανίζεται στην οθόνη ή αναφέρεται το όνομα ή στοιχεία επαρκή για τον προσδιορισμό του». Το άρθρο 26 παρ. 4 του αυτού προεδρικού διατάγματος ορίζει ότι «οι τηλεοπτικοί οργανισμοί ελεύθερης λήψης οφείλουν να μη μεταδίδουν προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως... σκηνές υπερβολικής βίας, καθώς και να μη μεταδίδουν σκηνές φυσικής ή λεκτικής βίας στα ειδησεογραφικά τους προγράμματα, χωρίς αυτό να είναι αναγκαίο για την πληροφόρηση του κοινού για ορισμένο γεγονός».

11. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του Ν. 4173/2013(που τροποποιήθηκε με το Ν. 4324/29.4.2015 που επανιδρύει την ΕΡΤ και ισχύει και για την ιδιωτική τηλεόραση κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 παρ. 1α του Ν. 2328/1995) «οι ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές της ΕΡΤ Α.Ε. καθώς και το περιεχόμενο των διαδικτυακών ιστοτόπων της, εμπνέονται από τα ιδανικά της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της αξίας του ανθρώπου, της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, της εθνικής ανεξαρτησίας, της ειρήνης και της συνεργασίας των λαών». Στο άρθρο 2 παρ. 3 εδ. β' του ως άνω νόμου ορίζεται ότι «οι οπτικοακουστικές υπηρεσίες που παρέχει η Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. πρέπει να ανταποκρίνονται στην ποιοτική στάθμη που επιβάλλουν η κοινωνική αποστολή και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας και να σέβονται ιδίως την αξία του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας».

12. Ο Ν. 2101/1992 που κυρώνει τη Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού αναφέρει στο άρθρο 17(που αφορά στα μέσα μαζικής ενημέρωσης) ότι τα συμβαλλόμενα κράτη ευνοούν την επεξεργασία κατάλληλων κατευθυντήριων αρχών που να προορίζονται για την προστασία του παιδιού από την ενημέρωση και το υλικό που βλάπτουν την ευημερία του.

13. Κατά το Π.Δ. 77/2003 άρθρο 9 παρ. 2 εδ. α' και β' (το οποίο εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, γιατί η ενασχόληση της εκπομπής με το υπό έλεγχο θέμα έφερε ενημερωτικό χαρακτήρα): «Τα πρόσωπα που συμμετέχουν ή αναφέρονται στις εκπομπές πρέπει να απολαμβάνουν δίκαιης, ορθής και αξιοπρεπούς συμπεριφοράς. Ειδικότερα δεν επιτρέπεται η προσβολή της προσωπικότητας, της τιμής και της αξιοπρέπειάς τους». Στο άρθρο 2 παρ. 1 του αυτού προεδρικού διατάγματος ορίζεται ότι «οι ειδησεογραφικές και άλλες δημοσιογραφικές και πολιτικές εκπομπές πρέπει να εξασφαλίζουν την ποιοτική στάθμη που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης καθώς και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας».

14. Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το ΕΣΡ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία για τη νόμιμη διαφανή και ποιοτική λειτουργία των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και επιβάλλει τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις.

Από τον συνδυασμό των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι η προστασία της αξίας του ανθρώπου και της προσωπικότητας αυτού αποτελεί θεμελιώδη υποχρέωση της πολιτείας. Ειδικότερα η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 του Συντάγματος δεν θεσπίζει ατομικό δικαίωμα ούτε αποτελεί απλή διακήρυξη, αλλά κανόνα δικαίου συνταγματικού επιπέδου. Η διάταξη αυτή αποτελεί θεμελιώδη συνταγματικό κανόνα αντικειμενικού χαρακτήρα(ΑΠ 40/1998). Η έννοια της αξίας του ανθρώπου περιλαμβάνει την ενυπάρχουσα στον κάθε άνθρωπο ουσία, αυτή που φέρει ως έλλογον με φυσική, ηθική και νομική υπόσταση(ΣτΕ 4782/2012, 714/2013, 3311/2013, 4157/2014, 4992/2014). Ως εκ τούτου, δεν μπορεί ο φορέας να τεθεί εκουσίως εκτός της σφαίρας προστασίας αυτού του δικαιώματος. Άλλωστε σε περίπτωση βαριάς προσβολής της αξιοπρέπειας, η συναίνεση του παθόντος δεν αίρει τον παράνομο χαρακτήρα της προσβολής(άρθρο 9 παρ. 3 Π.Δ. 77/2003). Μέσω της γενικής ρήτρας

του άρθρου 57 ΑΚ για την προστασία της προσωπικότητας, η συνταγματική αρχή του σεβασμού στην αξία του ανθρώπου τριτενεργεί στο πεδίο του ιδιωτικού δικαίου. Έτσι, κάθε πρόσωπο δικαιούται να απολαμβάνει τόσο από τους φορείς της κρατικής εξουσίας, όσο και από οποιονδήποτε τρίτο τη μεταχείριση που αρμόζει σε έλλογο και συνειδητό ον. Παρόλο που με το θάνατο του προσώπου λήγει η προσωπικότητα και αποσβέννυνται τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτήν, παραμένει ο αναγκαίος σεβασμός στη μνήμη του και η ύπαρξη ενός κύκλου προσώπων που τρέφουν αισθήματα αγάπης προς τον θανόντα. Προσβολή της μνήμης του νεκρού, ως συνέχεια της εν ζωή προσωπικότητας του ατόμου, μπορεί να συντελεστεί με κάθε τρόπο κατά τον οποίο είναι δυνατή προσβολή και επί ζώντος ατόμου, όπως με αντίστοιχη προσβολή της τιμής, της εικόνας, του απορρήτου και αναπαραστάσεως εν γένει της ζωής του αποθανόντος(ΜΠΡ ΑΘ 6822/2008, ΑΠ 1293/2017). Αφετηρία αποτελεί η διαφύλαξη της καλής μνήμης του νεκρού και κριτήριο για τη διάγνωση της ύπαρξης ή όχι προσβολής η προσωπικότητα του νεκρού και ο τρόπος που ο ίδιος θα αντιδρούσε στη συγκεκριμένη περίπτωση. Οι ραδιοτηλεοπτικοί σταθμοί έχουν υποχρέωση σεβασμού της προσωπικότητας κάθε ατόμου(άρθρο 27 Π.Δ. 109/2010) είτε αυτό είναι εν ζωή είτε έχει αποβιώσει(ΣτΕ 4391/2013).

Οι ανήλικοι τηλεθεατές, λόγω της μη αναπτυγμένης κρίσης τους, της συναισθηματικής ανωριμότητας τους και του ιδιαίτερα ευαίσθητου ψυχικού τους κόσμου, επηρεάζονται βαθιά, κατά κοινή πείρα, από τα μηνύματα και τις εικόνες που προβάλλονται από την τηλεόραση. Η επιρροή αυτή μπορεί μακροπρόθεσμα να μεταβάλλει τους κανόνες και τις αξίες μιας κοινωνίας καθώς μεταβάλλεται ο τρόπος με τον οποίο γίνεται αντιληπτός ο κοινωνικός περίγυρος. Η τηλεόραση συνδημιουργεί τις καθημερινές συνθήκες της γνωστικής, συναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης των ανηλίκων, καθώς αυτή προϋπάρχει στο περιβάλλον στο οποίο οι ανήλικοι αναπτύσσονται με αποτέλεσμα να συνδέονται μαζί της από νωρίς(ενδεικτικά ΣτΕ 147/2017, 3793/2015, 1668/2015, 1177/2015, 1259/2015). Οι διατάξεις που αφορούν στην προστασία της παιδικής ηλικίας είναι αναγκαστικού δικαίου(ΣτΕ 2572/2015), ο δε κίνδυνος προκλήσεως βλάβης στους ανηλίκους είναι δυνατόν να προκύπτει από το όλο περιεχόμενο μιας εκπομπής(ΣτΕ 495/2015, 3208/2014, 4407/2013).

Η έννοια της ποιότητας συνδέεται με την ιδιότητα που αντιστοιχεί σε ορισμένους κανόνες, οι οποίοι συνάγονται από συστήματα αξιών(ΣτΕ 4417/2014, 4870/2014, 4815/2014, 335/2017, 503/2016, 535/2018, 610/2018). Η ποιοτική στάθμη των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών διασφαλίζεται όταν η θεματική, η διάρθρωση και ο τρόπος παρουσίασης των πληροφοριών, ειδήσεων, απόψεων, πνευματικών δημιουργημάτων και διαφημιστικών μηνυμάτων που περιέχονται σε αυτά συμπλέουν με τις αρχές της πλουραλιστικής, αντικειμενικής, έντιμης και ισότιμης ενημέρωσης και ψυχαγωγίας, υπό το πρίσμα του σεβασμού στην αξία του ανθρώπου, της προστασίας των ανηλίκων και της προστασίας των καταναλωτών. Η ποιοτική στάθμη μπορεί να εξειδικευθεί με βάση τα δεδομένα της κοινής πείρας και τους κανόνες της λογικής(ΣτΕ 4043/2012).

II. Πραγματικό μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, την παρακολούθηση της επίμαχης ροής προγράμματος από την Ολομέλεια, και τους ισχυρισμούς της εγκαλούμενης (προβληθέντες προφορικός και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής: Η εκπομπή «Αλήθειες με τη Ζήνα» που μεταδόθηκε από τον τηλεοπτικό σταθμό Star στις 10.12.2018 ώρα 12.00΄ ασχολήθηκε με τη δολοφονία της νεαρής φοιτήτριας Ελένης Τοπαλούδη στη Ρόδο από δύο νεαρούς οι οποίοι έχουν ήδη συλληφθεί και διωχθεί ποινικά. Στη διάρκεια της εκπομπής προβάλλεται φωτογραφία στην οποία διακρίνονται δύο πόδια (από τα γόνατα και κάτω)δεμένα στους αστραγάλους με σκοινί. Η παρουσιάστρια ζητά από τον καλεσμένο θείο του θύματος να χαρακτηρίσει τους κατηγορούμενους. Το ίδιο ζητά και από δύο κυρίες που βρίσκονται στο κοινό που παρακολουθεί την εκπομπή. Σε λεξάντα αναγράφεται *«ψάχνουν τον μέντορα των δύο δραστών. Τα σεντόνια, το αίμα, η χλωρίνη και τα σφουγγάρια»*. Γίνεται εκτενής αναφορά σε στοιχεία του εγκλήματος και μνεία στο αίμα που βρέθηκε στο σπίτι που φέρεται να διαπράχθηκε το έγκλημα, στις προσπάθειες να καθαρισθούν με χλωρίνη τα καθίσματα του αυτοκινήτου, στις προσπάθειες των δραστών να πετάξουν την κοπέλα στη θάλασσα και να πάρουν τα σεντόνια που ήταν γεμάτα με αίματα. Η παρουσιάστρια ζητά από καλεσμένο ιατροδικαστή να χαρακτηρίσει τους κατηγορούμενους. Όταν εκείνος δηλώνει πως προσπαθεί να περιοριστεί στα πλαίσια της αρμοδιότητας του, η παρουσιάστρια υποστηρίζει *«όχι, να μην προσπαθούμε, η ταμπέλα έχει σημασία»*.

Μετά παρουσιάζονται στοιχεία του τρόπου διάπραξης του εγκλήματος με αναφορά στην απόπειρα στραγγαλισμού, στην πλήξη με σίδερο και σε πολλαπλά χτυπήματα, στα βασανιστήρια που υπέστη το θύμα πριν καταλήξει, στην πτώση του σώματος της κοπέλας από μεγάλο ύψος στη θάλασσα. Γίνεται επίσης αναφορά σε βιασμό που φέρεται να είχε υποστεί το θύμα σε προγενέστερο χρόνο, ότι η πράξη αυτή είχε βιντεοσκοπηθεί από τους θύτες με σκοπό να εκβιαστεί η κοπέλα. Στις 13.00' μεταδίδεται βίντεο στο οποίο φαίνεται ένας δύτης να τραβά με σκοινί κάποιο φορτίο από τη θάλασσα προς τη στεριά. Υπάρχει θόλωση στο πρόσωπο του δύτη και του μεταφερόμενου φορτίου. Η παρουσιάστρια λέει πως είναι η στιγμή της ανάσυρσης της κοπέλας από τους δύτες όπου φαίνεται το σκοινί που την έδεσαν για να τη μεταφέρουν έξω από τη θάλασσα. Κάτω αριστερά στην οθόνη τίθεται πάλι η φωτογραφία στην οποία διακρίνονται δύο πόδια(από τα γόνατα και κάτω) δεμένα στους αστραγάλους με σκοινί.

2. Η εκπομπή «Αλήθειες με τη Ζήνα» που μεταδόθηκε από τον τηλεοπτικό σταθμό Star στις 7.12.2018 ώρα 12.00' ασχολήθηκε επίσης με τη δολοφονία της νεαρής φοιτήτριας στη Ρόδο. Στις λεζάντες αναγράφεται *«σε λίγο: αποκλειστικές φωτογραφίες ντοκουμέντο από τα χτυπήματα στο κεφάλι της άτυχης φοιτήτριας», «όλα τα ιατροδικαστικά ευρήματα για την άτυχη φοιτήτρια», «φωτογραφίες ντοκουμέντο από την άτυχη φοιτήτρια: τι βρέθηκε στο κεφάλι και στο λαιμό της», «σε λίγο: το μακάβριο εύρημα στο κεφάλι της άτυχης φοιτήτριας»*. Προβάλλεται φωτογραφία στην οποία διακρίνονται δύο πόδια(από τα γόνατα και κάτω) δεμένα στους αστραγάλους με σκοινί. Η φωτογραφία παραμένει αρκετή ώρα στην οθόνη. Ανακοινώνεται ότι οι φωτογραφίες της σωρού της κοπέλας είναι ανατριχιαστικές καθώς ήταν πολύ βίαια τα χτυπήματα που δέχθηκε το θύμα, υπήρχαν δε παραμορφώσεις σε αυτό. Γίνεται αναφορά στην ιατροδικαστική έκθεση η οποία μιλά για έντονες αιμορραγικές διηθήσεις, κατάγματα, έντονο αιμάτωμα και εγκεφαλικό οίδημα. Επίσης κάνει αναφορά στην κατάσταση των πνευμόνων και του γεννητικού συστήματος του θύματος. Στις 13.07' προβάλλεται φωτογραφία της κοπέλας-θύματος όπως βρέθηκε όντας νεκρή. Στη φωτογραφία υπάρχει θόλωση στο πρόσωπο, ενώ η εικόνα είναι λευκή. Σε επόμενη φωτογραφία φαίνεται ολόκληρο το σώμα της νεκρής κοπέλας. Υπάρχει θόλωση στο σώμα, αλλά διακρίνονται τα δεμένα στους αστραγάλους με σκοινί πόδια. Η εικόνα είναι λευκή. Οι φωτογραφίες παραμένουν στην οθόνη για αρκετά λεπτά(ως 13.21'). Καλεσμένος ιατροδικαστής αναφέρεται στα τραύματα του

θύματος περιγραφικά και εξηγώντας ιατρικούς όρους. Η παρουσιάστρια συνάγει «*άρα τη χτυπήσανε πολύ, με ενοχλεί να έχουμε μια υπερασπιστική γραμμή...να μπορούμε να καλύψουμε αυτή τη βιαιότητα, δεν θα το κάνω, τη βαράνε με σίδηρο, τη χτυπάνε κάτω, υπάρχουν αίματα κάτω, αίματα στον τοίχο, δεν δικαιολογώ κανένα...*».

3. Στην εκπομπή «Αλήθειες με τη Ζήνα» που μεταδόθηκε από τον τηλεοπτικό σταθμό Star στις 6.12.2018 ώρα 12.00΄ κύριο θέμα είναι το έγκλημα στη Ρόδο με θύμα τη φοιτήτρια. Προβάλλονται εικόνες του θύματος, μεταδίδονται πληροφορίες για τον τρόπο θανάτου της, η παρουσιάστρια κάνει διαπιστώσεις και εξάγει συμπεράσματα, προβάλλεται συνέντευξη με τον πατέρα του θύματος, παρέχονται πληροφορίες και λεπτομέρειες του εγκλήματος.

Στη διάρκεια της εκπομπής «Αλήθειες με τη Ζήνα» των υπό έλεγχο ημερομηνιών προβλήθηκαν, επανειλημμένα και με διάρκεια, σημεία του νεκρού σώματος του θύματος δολοφονίας Ελένης Τοπαλούδη, όπως τα δεμένα στους αστραγάλους πόδια της, ενώ μεταδόθηκε και η εικόνα ανάσυρσης της σωρού από τη θάλασσα. Επίσης μεταδόθηκαν εικόνες του προσώπου και του σώματος του θύματος(μετά το θάνατο της), για το πρόσωπο δε αναφέρεται ότι ήταν παραμορφωμένο από τα χτυπήματα. Όλες οι εικόνες ήταν καλυμμένες με θόλωση από το σταθμό και εμφανίζονταν λευκές. Ο ανωτέρω τρόπος παρουσίασης της νεκρής κοπέλας(με συχνή επανάληψη σε συνεχόμενες εκπομπές διαφορετικών ημερομηνιών), παρά τα μέτρα που έλαβε ο σταθμός, αποτελεί προσβολή της μνήμης της καθώς αφετηρία για την προσβολή αποτελεί η διαφύλαξη της καλής μνήμης της νεκρής κοπέλας και ο τρόπος που η ίδια θα αντιδρούσε στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η προσωπικότητα του νεκρού, ως «συνέχεια» της προσωπικότητάς του εν ζωή ατόμου, έχει μεν παύσει οριστικά με τον θάνατό του, αντικατοπτρίζει, όμως, αυτό το οποίο υπήρξε ο νεκρός, όσο ζούσε.

Η εκπομπή «Αλήθειες με τη Ζήνα» μεταδίδεται καθημερινά σε ώρα μεσημβρινή(12.00΄) φέροντας σήμανση 2^{ης} κατηγορίας (κατάλληλο-επιθυμητή η γονική συναίνεση). Στη διάρκεια των υπό έλεγχο ημερομηνιών μεταδόθηκαν αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τη διάπραξη του εγκλήματος με παρουσίαση στοιχείων και εικόνων όπως ειπώθηκε ανωτέρω. Ήτοι με τη μετάδοση εικόνων της νεκρής κοπέλας, με αναφορές σε αίματα που είχαν μείνει στο δωμάτιο, τα χτυπήματα με σίδηρο, την απόπειρα στραγγαλισμού, τη βιαιότητα των φερομένων ως δραστών,

τον τρόπο απαλλαγής τους από το σώμα της κοπέλας με την ρίψη αυτού από μεγάλο ύψος στη θάλασσα, τη βάσανο που αυτή υπέστη. Περιγράφονται, με τη βοήθεια του καλεσμένου ιατροδικαστή, τα ευρήματα της ιατροδικαστικής έκθεσης και αναλύονται ιατρικοί όροι όπως αιμορραγικές διηθήσεις, κατάγματα, αιματώματα, εγκεφαλικό οίδημα, κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις. Γίνεται αναφορά στη νέα πραγματικότητα, στο δολοφόνο της διπλανής πόρτας. Αυτός ο τρόπος παρουσίασης του θέματος μπορεί να προκαλέσει φόβο και ανασφάλεια σε ανήλικους τηλεθεατές οι οποίοι έχουν ιδιαίτερα ευαίσθητο ψυχικό κόσμο και επηρεάζονται βαθιά από τα μηνύματα και τις εικόνες που προβάλλονται από την τηλεόραση.

Ανεξάρτητα δε από την τέλεση των δύο παραβάσεων που προαναφέρθηκαν, η συνολική παρουσίαση του θέματος όπως αυτή έχει ανωτέρω περιγραφεί και κυρίως όπως έχει οπτικώς και ακουστικώς καταγραφεί, καθιστά σαφές ότι πρόκειται για εκπομπή ποιοτικώς υποβαθμισμένη που καταφανώς δεν ανταποκρίνεται στην συνταγματικώς επιβεβλημένη αποστολή της τηλεόρασης.

III. Υπαγωγή

Ενόψει όλων των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι η εγκαλούμενη εταιρεία, κατά τη μετάδοση της εν λόγω εκπομπής, με την παρουσίαση των γεγονότων με τον προαναφερθέντα τρόπο παραβίασε - εκ προθέσεως - τις αναφερόμενες στο νομικό μέρος της παρούσας διατάξεις. Επομένως, πρέπει να επιβληθούν στην εγκαλούμενη εταιρεία διοικητικές κυρώσεις και δη του προστίμου και της προσωρινής αναστολής μετάδοσης της εκπομπής κατά τα οριζόμενα κατωτέρω.

Περαιτέρω, με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως, το κοινώς γνωστό μερίδιο τηλεθέσεως του συγκεκριμένου τηλεοπτικού σταθμού και το γεγονός ότι η εγκαλούμενη υπήρξε πολλαπλώς υπότροπη (και) κατά το πρόσφατο παρελθόν για παραβάσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας (όπως προκύπτει από τα τηρούμενα στο ΕΣΡ στοιχεία), κρίνεται ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ για προσβολή μνήμης τεθνεώτος, των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ για προστασία ανήλικων τηλεθεατών και η αναστολή μετάδοσης της εκπομπής για τρεις ημέρες, ήτοι για τις ημέρες 19, 20 και 21 Μαρτίου 2019 για την υποβάθμιση της ποιοτικής στάθμης της εκπομπής.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΕΣΡ

Δέχεται ότι ο σταθμός της εγκαλουμένης παραβίασε - εκ προθέσεως - τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία ως προς την υποχρέωση α) σεβασμού μνήμης τεθνεώτος, β) προστασίας ανήλικων τηλεθεατών και γ) τήρησης ποιοτικής στάθμης προγράμματος, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΕ, ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού STAR CHANNEL, 1) τη διοικητική κύρωση του προστίμου των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ για προσβολή μνήμης τεθνεώτος, 2) τη διοικητική κύρωση του προστίμου των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ για παραβίαση των διατάξεων περί των ανήλικων τηλεθεατών και 3) τη διοικητική κύρωση της υποχρεωτικής αναστολής της μετάδοσης της εκπομπής «Αλήθειες με τη Ζήνα» για τρεις ημέρες και δη κατά την 19, 20 και 21^η.3.2019 για την προβολή ποιοτικώς υποβαθμισμένης εκπομπής.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά:

1. Της εταιρείας «ΝΕΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΕ», που εδρεύει στην Κηφισιά Αττικής, στην οδό Βιλτανιώτη 36, με ΑΦΜ 094281721, Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών.
2. Του Καρόλου Αλκαλάι του Νισήμ, κατοίκου Βριλησίων Αττικής, στην οδό Χελμού 27, με ΑΦΜ 015603551, Δ.Ο.Υ. Χαλανδρίου, ως Προέδρου Δ.Σ. και νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.
3. Του Βασίλειου Αλεξάκη του Δημητρίου, κατοίκου Βάρκιζας Αττικής, στην οδό Επέκταση Αθηνάς, αρ. 1Β, με ΑΦΜ 025715058, Δ.Ο.Υ. ΓΛΥΦΑΔΑΣ, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 26^η Φεβρουαρίου 2019 και δημοσιεύτηκε την 6^η Μαρτίου 2019.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΒΑΡΒΑΡΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΑΚΗ